

# Utredning och fastställande av faderskap

---

## Den nya faderskapslagen trädde i kraft 1.1.2016 och ersatte den föregående faderskapslagen (700/1975)

Alltid då ett barns föds vid en tidpunkt när barnets mor vid barnets födelse inte lever i äktenskap ska barnets faderskap utredas och fastställas separat.

### Erkännande innan barnets födelse (vid rådgivningen)

Faderskap kan erkännas vid rådgivningen innan barnet föds, även om man inte bor tillsammans.

#### Erkännande förutsätter att

- modern och mannen är personligen på plats samtidigt
- erkännandet sker vid mödrarrådgivningen i den kommun som ger modern och mannen rådgivningstjänster
- erkännandet tas emot av en hälsovårdare eller barnmorska
- parternas identitet kontrolleras

#### Erkännandet kan inte tas emot ifall

- det finns anledning att misstänka att mannen som erkänner faderskapet inte är barnets far
- modern motsätter sig erkännandet
- någonderas identitet inte på ett pålitligt sätt har utretts
- det finns anledning att misstänka att mannen som erkänner faderskapet på grund av sitt sinnelag, sina språkliga svårigheter eller av annan orsak inte förmår förstå innebörden av erkännandet

Föräldrarna kan i samband med erkännandet vid rådgivningen komma överens om **gemensam vårdnad**, även om de inte bor tillsammans. Vid mödrarrådgivningen kan man **INTE** komma överens om barnets boende, underhåll eller besöksrätt.

Ifall man erkänner faderskapet vid rådgivningen, sänds handlingarna till barnatillsyningsmannen i den kommun till vars uppgifter utredning av faderskap tillhör. Man kan i andra hand erkänna faderskap hos barnatillsyningsmannen innan barnet föds.

**Handlingarna om erkännande kan sändas för fastställande först då 30 dagar har förflutit sedan barnets födelse.** Ifall det är bråttom att fastställa faderskapet, lönar det sig att erkänna det hos barnatillsyningsmannen efter barnets födelse, varvid handlingarna kan sändas till magistraten för fastställande genast efter erkännandet.

## Annulering/förnekande av erkännande som givits innan barnets födelse

Ett utlåtande om erkännande av faderskap som givits innan barnets födelse kan annulleras eller förnekas senast på 30 dagen efter barnets födelse (räknat från första dagen efter barnets födelsedag). Meddelandet ges till barnatillsyningsmannen i moderns hemkommun. Meddelandet kan formuleras fritt men ska göras skriftligt (kan också sändas per e-post).

## Erkännande efter barnets födelse (hos barnatillsyningsmannen)

Efter barnets födelse erkänns faderskapet hos barnatillsyningsmannen. Magistraten meddelar alltid barnatillsyningsmannen skriftligen om barnets födelse. Barnatillsyningsmannen sänder modern en kallelse om utredning av faderskap ifall faderskapet inte har erkänts vid rådgivningen innan barnets födelse. I samband med erkännandet ska barnatillsyningsmannen också bereda modern möjlighet att bli hörd. Erkännande och hörande sker oftast när båda föräldrarna är på besök tillsammans. Vid erkännandet granskas parternas identitet.

Också alla oklara faderskapsärenden, där DNA-undersökning ska göras, utreds hos barnatillsyningsmannen efter barnets födelse. Efter att man erhållit information om omständigheten varför barnets faderskap behöver utredas ska barnatillsyningsmannen förhandla om saken med modern, den eventuella fadern och med barnet ifall det har fyllt 15 år. Innan erkännandet av faderskap kan man på begäran utföra en rättsgenetisk faderskapsutredning (DNA-undersökning). Undersökningen kan göras endast på vederbörandes medgivande.

Möjlighet till hörande bereds också för erkännarens vårdnadshavare, ifall erkännaren är minderårig.

**I samband med utredandet av faderskap** kan föräldrarna också göra ett avtal om gemensam vårdnad av barnet, umgängesrätt och underhåll. Avtalen bekräftas efter fastställandet av faderskapet.

## Konstaterande av faderskap på basis av moderns äktenskap

Den äkta maken är juridiskt barnets far då barnet har fötts inom äktenskapet (2 §). Ifall modern ingår ett nytt äktenskap innan barnets födelse, är den nye äkte maken enligt lagen barnets far.

Den äkta makens faderskap kan upphävas med magistratens beslut ifall en annan man har erkänt faderskapet och de äkta makarna godkänner erkännandet eller om de äkta makarna tillsammans har begärt en DNA-utredning, på basis av vilken man kan konstatera att den äkta maken inte kan vara barnets far.

## Juridiska konsekvenser av fastställandet av faderskap

Då faderskapet har fastställts:

- kan barnet ges faderns efternamn
- kan fadern fungera som barnets vårdnadshavare antingen tillsammans med barnets mor eller ensam
- är fadern (enligt sin betalningsförmåga) skyldig att delta i underhållet av barnet
- har barnet arvsrätt till sin fader och faderns släkt och vice versa
- är barnet berättigat till pension och andra förmåner då fadern dött

- har barnet umgängesrätt med sin fader

## **Avbrytande av utredning av faderskap**

Barnatillsyningsmannen kan avbryta utredandet av faderskap ifall det för fastställande av faderskap inte finns tillräckliga uppgifter eller om barnet har fötts med hjälp av fertilitetsvård och donatorn av könsceller inte har gått med på fastställande av faderskap. Utredning av faderskap ska också avbrytas ifall ett barn som fyller 15 år så kräver.

## **Fastställande av faderskap med domstolsbeslut**

Barnet kan kräva fastställande av faderskap genom att väcka åtal mot den eventuella fadern. Vid rättegången använder barnatillsyningsmannen det minderåriga barnets yttranderätt.

### **Mannen har rätt till talan**

- ifall barnatillsyningsmannen blivit tvungen att avbryta utredandet av faderskap eftersom man inte erhållit prov för rättsgenetiska faderskapsundersökningar av barnet eller modern.
- ifall magistraten inte har fastställt faderskap eller det finns någon annan orsak än den att erkännandet inte har godkänts.

## **Fastställande av faderskap hos vuxen person**

Mannen kan erkänna sitt faderskap frivilligt och då det gäller ett vuxet ”barn”. Faderskapet kan fastställas vid magistraten ifall det myndiga barnet har godkänt erkännandet av faderskapet. Före erkännandet kan man utföra en rättsgenetisk faderskapsutredning.